

JAARVERSLAG van de Secretaris over het jaar 1951.

Drie jaren achtereen zijn de kiezers ter stembus gegaan; in 1948 voor de verkiezing van de Tweede Kamer der Staten-Generaal, in 1949 voor de verkiezing van de gemeenteraden en in 1950 voor de verkiezing van de Provinciale Staten. In 1951 konden de kiezers thuis blijven. Wie daaruit de gevolgtrekking zou maken, dat dit jaar op politiek gebied een rustig jaar zou zijn geweest, vergist zich dierlijk.

Het nieuwe jaar was nauwelijks enkele weken oud, toen in de Tweede Kamer der Staten-Generaal in behandeling kwam de Nota betreffende de onderhandelingen van 4 t/m 27 December 1950 gevoerd tussen het Koninkrijk der Nederlanden en de Republiek Indonesië betreffende het vraagstuk van de staatkundige status van Nieuw-Guinea. Bij deze onderhandelingen was de Regering van haar oorspronkelijk standpunt, dat Nederland de soevereiniteit over Nieuw-Guinea moest behouden, totdat de bevolking zelve over haar staatkundige status in vrijheid zou kunnen beslissen, afgeweken door ter conferentie het voorstel te doen van opdracht van de soevereiniteit aan de Nederlands-Indonesische Unie.

Bij de behandeling van deze Nota werd o.m. een drietal moties ingediend, één door de heer Schouten c.s. en één door de heer Tilanus c.s., beide behelzende dat de soevereiniteit over Nieuw-Guinea bij Nederland behoort te blijven en voorts een motie Oud, mede ondertekend door de overige fractiegenoten, welke als volgt luidde:

"De Kamer,

constaterende, dat het Kabinet zijn aan de Staten-Generaal medegedeeld standpunt, dat de Nederlandse soevereiniteit over West-Nieuw-Guinea behoort te worden gehandhaafd, heeft prijsgegeven, zonder de Kamer vooraf in de gelegenheid te hebben gesteld van haar oordeel omtrent deze wijziging in het regeringsbeleid te doen blijken;

van oordeel, dat deze handelwijze niet in overeenstemming is met hetgeen een juiste constitutionele verhouding tussen Regering en Staten-Generaal behoort mede te brengen;

spreekt over deze gang van zaken haar teleurstelling uit en gaat over tot de orde van de dag."

De indiening van deze motie gaf aan minister Stikker aanleiding tot het afleggen van een verklaring, waarin hij o.m. zeide:

"Ik zie derhalve in deze motie, ook al zou zij geen meerderheid verkrijgen, een zuiver politieke strekking en wel deze, dat de Volkspartij voor Vrijheid en Democratie in zo sterke mate het gevoerde beleid ten aanzien van Indonesië en Nieuw-Guinea afkeurt, dat zij geen steun meer wil verlenen aan dit Kabinet of de leden daarvan en zeker niet aan die leden, die bij dat beleid rechtstreeks zijn betrokken.

De Kamer en de Kamerleden hebben hun eigen verantwoordelijkheid. Zo bestaat er eveneens een eigen verantwoordelijkheid voor het Kabinet en de leden daarvan. Ik stel er daarom prijs op, thans in het openbaar te verklaren, dat ik consequenties aan deze motie zou verbinden, ook indien deze motie niet de meerderheid, maar wel de stemmen van de Volkspartij voor Vrijheid en Democratie zou verkrijgen."

Deze verklaring gaf onze fractievoorzitter aanleiding om de volgende dag in de Kamer uiteen te zetten, om welke redenen de fractie meende, dat zij evenals de minister de zijne ook hare verantwoordelijkheid droeg en de motie moest handhaven, waarbij Mr. Oud tenslotte het volgende opmerkte:

"Tegenover de Minister persoonlijk kan ik slechts herhalen, wat ik aan het slot van mijn rede in eerste termijn heb gezegd. Wij betreuren het ten zeerste, dat wij ons in deze zaak ook tegenover hem hebben moeten plaatsen. Aan onze waardering van zijn persoon en zijn werk doet dit niets af. Wij weten, dat wij hem grote dankbaarheid verschuldigd zijn voor hetgeen hij in zijn moeilijke ambt met zo grote bekwaamheid, zoveel toewijding en een zo ongeleefde werkkraft heeft verricht. Wij zijn echter niet zonder vertrouwen, dat zijn heengaan zal kunnen blijken te zijn een reculer pour mieux sauter. Moge hij binnen niet te lange tijd als lid van een sterk Kabinet zijn grote gaven weer aan het bestuur van het land kunnen wijden."

De motie Oud werd met 66 tegen 26 stemmen verworpen, terwijl ook de moties van de heren Schouten en Tilanus verworpen werden. Hoewel dus geen van de ingediende moties in de Kamer een meerderheid had verkregen, verklaarde de Minister-President, dat het in het voornemen lag van de Minister van Buitenlandse Zaken aan H.M. ontslag te vragen uit zijn ambt, hetgeen nog op dezelfde dag gevolgd werd door de ontslag-aanvraag van het gehele Kabinet.

Van 24 Januari tot 15 Maart duurde de Kabinetscrisis.

Eerst werd een informatieve opdracht tot Kabinetsformatie gegeven aan Mr. Stikker, daarna een opdracht aan de heren Drees en Van Schaik, die er niet in slaagden een Kabinet te formeren, evenmin als de heer Steenberghe, aan wie de derde opdracht was verstrekt. Ten slotte slaagde Mr. Romme erin een nieuw Kabinet te formeren, waarin Mr. Stikker wederom als Minister van Buitenlandse Zaken was opgenomen.

In zijn openingsrede ter Algemene Vergadering op 16 Maart kon Mr. Oud op 5 winstpunten wijzen en wel de volgende:

1. Naast de socialistische en katholieke ministers waren er in het nieuwe Kabinet drie leden, die behoorden tot de partijen, die hij tot de derde macht rekende en slechts één partijloze, die zich bovendien nog exponent van de gedachte van de Derde Macht noemde. In het vorige Kabinet was deze verhouding juist andersom: drie partijlozen en één V.V.D.'er.
2. De Minister van Oorlog, Mr. H. L. s'Jacob, keerde niet terug.
3. Naast Prof. Mr. van den Brink en Mr. Teulings was Prof. Albregts in het Kabinet opgenomen, hetgeen hij meende te mogen beschouwen als een versterking van de invloed van hen, die anders denken dan Prof. Mr. Lieftinck.
4. Minister Van Maarseevoen keerde niet terug aan het Departement voor Uniezaken en Overzeese Rijksdelen, en
5. Het nieuwe Kabinet was niet gebonden aan het voorstel van het vorige Kabinet tot opdracht van de soevereiniteit over Nieuw-Guinea aan de Nederlands-Indonesische Unie.

Op 17 Maart werd door de Minister-President een Regeringsverklaring in de Tweede Kamer afgelegd, waarover in de daarop volgende week werd beraadslaagd. Uit de bij die gelegenheid door onze fractievoorzitter gehouden redevoering willen wij hier de volgende passage aanhalen, omdat deze waard is in de komende tijd algemeen bekend te zijn.

"De positie van mijn fractie tegenover het Kabinet zie ik precies dezelfde als tegenover zijn voorganger. De heer Burger heeft gezegd, dat dit Kabinet extra-parlementair is, hoewel het is gevormd in overleg met de fracties op een Regeringsprogramma.

Ik zou gaarne van de heer Burger lering in zijn gedachtengang ontvangen, want ik geloof, dat er dan nooit een Kabinet parlementair is. Voor mij is het even parlementair als het vorige.

In 1948 heb ik de heer Stikker geadviseerd de portefeuille te aanvaarden. Dit heb ik nu weer gedaan. Wat dit betreft, is er niet het minste verschil. Maar met of zonder advies, een Minister neemt steeds zitting voor zijn eigen verantwoordelijkheid. Hij kan deze nooit op zijn partijgenoten afschuiven. Hij heeft geen enkel recht om te vorderen, dat die partijgenoten om zijnenwil een andere houding aannemen dan zij met hun verantwoordelijkheid in overeenstemming achten.

Ik acht het nodig dit uit te spreken, omdat ik hier en daar uitingen heb gelezen, alsof de V.V.D.-fractie zich aan het Kabinet zou hebben gebonden en daarmee haar vrijheid van handelen zou hebben prijsgegeven. Deze stelling verwerp ik ten enenmale. Gebondenheid van Kamerfracties aan Kabinetten of Regeringsprogramma's erken ik niet."

Op 6 April aanvaardde de Tweede Kamer met 60 tegen 19 stemmen het Wetsontwerp Noodregeling Kinderbijslag Kleine Zelfstandigen, dat door onze fractie tevergeefs bestreden was. Op 23 Mei hechtte de Tweede Kamer haar goedkeuring aan de nieuwe Kieswet, die nadat ook de Eerste Kamer deze had aangenomen, op 1 November in werking is getreden. De voornaamste wijziging, die deze wet bracht, is wel de uitbreiding van de mogelijkheid tot het stemmen bij volmacht en het bepalen van vaste dagen voor de verkiezingen van de Tweede Kamer, de Provinciale Staten en de Gemeenteraden.

Het vuur van de politieke strijd laaide weer op bij het debat over de verschillende voorstellen tot belastingverhoging in verband met de hogere defensieuitgaven. In de Regeringsverklaring was medegedeeld, dat deze kosten van 500 miljoen gulden per jaar boven hetgeen

aanvankelijk geraamd was, voor ongeveer de helft uit belastingen zouden moeten worden verkregen. Daartoe diende Minister Lieftinck een zestal wetsontwerpen tot belastingverhoging in, die in totaal 245 miljoen gulden per jaar moesten opbrengen. Ondanks de berwaren, die ten aanzien van deze ontwerpen bij de fractie bestonden, kon deze haar stem niet onthouden aan die betreffende de motorrijtuigenbelasting, het successierecht en de vennootschapsbelasting. Daarentegen heeft zij haar stem uitgebracht tegen de wijziging der inkomstenbelasting, omdat zij het in strijd met goede rechtsbeginselen achtte, gelijke inkomensbedragen ongelijk te belasten, tegen de wijziging der Omzetbelasting, omdat de verhoging dezer belasting een zeer willekeurig karakter droeg en tegen de verhoging der Vermogensbelasting, omdat deze op zeer gespannen voet stond met het draagkrachtbeginsel.

In dit verband mag eraan herinnerd worden, dat tijdens de behandeling de Minister alsnog een verhoging der Vennootschapsbelasting tot een bedrag van 16 miljoen gulden aanbracht, omdat dit bedrag door wijzigingen in de andere ontwerpen aan het door hem gevraagde totaal was komen te ontbreken. Een mede door de heren Oud en Ritmeester ondertekend amendement-Schouten om deze wijziging niet te aanvaarden, kon in de Kamer geen meerderheid vinden.

De houding van de Minister en van de Kamermeerderheid doet wel vreemd aan, nu aan het einde van het jaar gebleken is, dat de opbrengst van de belastingen de raming heeft overtroffen met een bedrag van ruim 500 miljoen gulden!

Onmiddellijk na de opening van de nieuwe zitting begon op 20 September de behandeling van de regeling van de winkelsluiting, welk wetsontwerp de volgende dag door de Kamer werd aanvaard met alleen de stemmen van de communisten tegen. Het stemt tot voldoening, dat in het oorspronkelijk wetsontwerp verschillende wijzigingen door de Minister zijn aangebracht, waarvan de meeste volgens het advies dat onze Landelijke Middenstandscmissie aan onze Kamerfractie had uitgebracht, verbeteringen betekenden.

Zeer belangrijk was de goedkeuring door de Tweede Kamer van het Verdrag Europese Gemeenschap voor Kolen en Staal enz., het zogenaamde Plan Schuman, waarmede onze fractie bij monde van de heer Korthals haar warme instemming had betuigd. Indien dit plan ook door de andere parlementen zal zijn aanvaard, betekent dit ongetwijfeld een belangrijke stap in de richting van Europese samenwerking.

Nogmaals leefde de politieke strijd op bij de behandeling van het Wetsontwerp Toezicht op het Credietwezen. Onze fractievoorzitter achtte dit wetsontwerp een socialistisch ontwerp, omdat hij daarin primair de gedachte zag, dat het de taak is van de Overheid om het economische leven te regelen. Ook voor bedrijfseconomisch toezicht, waartegen onzerzijds geen principiële bezwaren bestaan, achtte hij het ontwerp onnodig. Nadat een amendement van de K.V.P. fractie was aangenomen om de tijdelijkheid van de wet met één jaar te beperken tot 1 Januari 1955, hetgeen voor de K.V.P. voldoende was om vóór het wetsontwerp te stemmen, werd dit op 9 November met 55 tegen 31 stemmen aangenomen, waarbij de partijen van de zgn. Derde Macht alle tegenstemden. Dit was een van de vele voorbeelden, waaruit blijkt, dat deze partijen op financieel-economisch gebied vrijwel dezelfde denkbeelden huldigden.

Werd er in het begin van dit verslag op gewezen, dat dit jaar de kiezers thuis konden blijven, geheel zonder verkiezingen was 1951 niet. De helft van de Leden van de Eerste Kamer was aan de beurt van periodieke aftreding en de Leden van de Provinciale Staten in de provincies Groningen, Drenthe, Overijssel en Gelderland en in de provincie Zuid-Holland waren geroepen om deze opnieuw te kiezen. Dank zij de voor onze partij gunstige uitslag van de Provinciale Statenverkiezingen in 1950 was het mogelijk om in de beide groepen stemmenoverschotten uit te wisselen met de Christelijk Historische Unie, waardoor deze laatste in de provincie Zuid-Holland een zetel kon veroveren ten koste van de K.V.P. en wij in de provincies Groningen, Drenthe, Overijssel en Gelderland een tweede zetel kregen ten koste van de communisten. Deze werd bezet door de oud-Commissaris der Koningin in de provincie Drenthe, Mr. Dr. R.H. Baron de Vos van Steenwijk. Ons aantal Eerste-Kamerleden steeg dus van drie tot vier, hetgeen voor de met werk overladen Eerste-Kamerfractie een aanmerkelijke versterking betekende.

Het is een genoegen ook in dit vierde jaarverslag te kunnen gewagen van een gunstige uitslag van gehouden verkiezingen.

mandat vernoggend is het feit, dat het ledental nog steeds niet stijgende is. Hoewel dit bij alle politieke partijen in de jaren tussen twee Kamerverkiezingen een gewoon verschijnsel is en dus op zichzelf niet als onrustbarend beschouwd behoeft te worden, is een achteruitgang in ledental bij onze partij ernstiger, omdat de verhouding tussen het aantal leden en het aantal kiezers, dat zijn stem op de lijsten van de V.V.D. uitbrengt, toch al ongunstiger is dan bij andere partijen. Hierdoor wordt het gevaar groter, dat de partij niet meer representatief is voor ons kiezerscorps, hetgeen op den duur tot minder gunstige stembusresultaten kan leiden.

Mocht in het vorig jaarverslag met voldoening worden vastgesteld, dat 131 afdelingen van de 305 opgave deden van hun ledental tegenover 97 in het daaraan voorafgaande jaar, thans deden slechts 95 afdelingen opgave van hun ledental. In plaats van de het vorig jaar geconstateerde vooruitgang dus weer een terugval. Deze 95 afdelingen hadden tezamen op 31 December 1951 een ledental van 10361. Tot deze 95 afdelingen behoorden 2 nieuwe. De overige 93 hadden aan het eind van het jaar 1950 een ledental van 10520 en thans van 10273, dus een achteruitgang van 247. Aangezien een zo groot aantal afdelingen geen opgave van het ledental verstrekten, is zelfs bij benadering niet te zeggen, hoeveel leden de partij aan het eind van het verslagjaar telde.

Het aantal afdelingen verminderde met 4 door opheffing van de afdelingen Bellingwolde, Hellevoetsluis, Warmond en Zuidbroek. Daartegenover werden 16 nieuwe afdelingen opgericht, t.w. : Annen/Eext, Den Bommel, Breukelen, Hoornaar, Linschoten, Nieuwe Tonge, Norg, Oldenzaal, Peize, Rauwerderhen, Schermer, Schoorl, Uffelte, Varsseveld, Weststellingwerf/Noordwolde en Weststellingwerf/Scherpenzeel/Munnekeburen. Het aantal afdelingen steeg derhalve van 305 tot 317.

Moest in het vorig jaarverslag worden vermeld, dat het aantal abonné's op ons weekblad Vrijheid en Democratie een grote daling vertoonde en werd er daarom op gewezen, dat vergroting van het aantal abonné's dringend noodzakelijk was, thans kan met voldoening worden vastgesteld, dat de actie voor het werven van nieuwe abonné's op ons weekblad vruchten heeft afgeworpen. Dank zij het feit, dat enkele afdelingen overgingen tot het afsluiten van een collectief abonnement en dank zij de activiteit van enkele afdelingen steeg het aantal abonné's op Vrijheid en Democratie van 5047 op 1 Januari 1951 tot 5605 op 1 Januari 1952. Het aantal abonné's op De Vrije Amsterdammer bleef hetzelfde, zodat het totaal aantal abonné's op ons weekblad steeg van 6527 tot 7085.

Enige vooruitgang valt te bespeuren in het aantal afdelingen, dat het jaarverslag aan het Secretariaat heeft toegezonden. Dit jaar waren het er 40 tegen 8 in het vorig jaar; wel dus een aanmerkelijke vooruitgang, maar toch nog een bedroevend klein deel van het totaal. In ieder geval te weinig om zich een duidelijk beeld te kunnen vormen over de activiteit van de partij in haar geheel. Opmerkelijk is ook het feit, dat zo betrekkelijk weinig afdelingen hebben deelgenomen aan de candidaatstelling voor leden van de Tweede Kamer. Het waren er 160, nauwelijks de helft, terwijl toch verwacht had mogen worden, dat alle 305 hiernaar zouden hebben deelgenomen. Nog steeds komt in de jaarverslagen van afdelingen als motief voor de achteruitgang van het ledental voor: overlijden en vertrek naar elders. Daarom moet er nogmaals de aandacht op worden gevestigd, dat er ieder jaar een grote groep nieuwe kiezers bij komt en dat er ook vestiging binnen de gemeente plaats heeft.

Door overlijden ontvielen ons in het afgelopen jaar velen, die de partij tijdens hun leven met raad en daad hebben gesteund. Van hen willen wij noemen : L. de Boer, secretaris van de afdeling en lid van de gemeenteraad van Winschoten; D.C. Endert Jr., Directeur van de Rotterdamse Droogdokmaatschappij te Rotterdam; Mr.A.F. Poggenbeek, lid van de Provinciale Staten van Zuid-Holland te Rotterdam; Herbert Cremer, President-Commissaris van de N.V. Deli-Maatschappij te Amsterdam; M.H. Du Croo, Redacteur van Vrijheid en Democratie te Aalten; K. van 't Hart, lid van de Verkiezingsraad, te Arkel; H.G. Froesman Gratama te Hoogeveen; B.H. Bakker, oud-wethouder te Hilversum; Mr. J.C.Th. Rosius, oud-lid van Gedeputeerde Staten van Overijssel te Deventer; Prof. Dr.-Ir.J. Kraus, oud-Minister van Waterstaat en oud-Lid van de Eerste Kamer te 's-Gravenhage; Mr.H.J. Boelen, voorzitter van de afdeling Nederland van de Internationale Liberalen te Amsterdam; Dr.A.F. Philips te Bindhoven; Mr. L. Trouw, oud-Lid van de Provinciale Staten van Zuid-Holland te Apeldoorn; P.J. Diesbergen, wethouder en penningmeester van de afdeling te Den Helder; W. de Haan, lid van de Partijraad en secretaris van de afdeling te Bussum;

B. Luten, voorzitter van de afdeling en lid van de gemeenteraad te De Wijk en A. Liefwaard, voorzitter van de afdeling en lid van de gemeenteraad te 's-Gravendeel.

De jaarlijkse Algemene Vergadering werd gehouden op 16 en 17 Maart en werd bijgewoond door afgevaardigden van de Belgische Liberale Partij en het Liberaal Vlaams Verbond en door de Minister van Buitenlandse Zaken, Mr. D.U. Stikker.

Naast de jaarlijks terugkerende punten van behandeling kwamen in deze vergadering aan de orde het concept-Reglement op de Candidaatstelling voor Leden van de Tweede Kamer der Staten-Generaal en het concept-Werkprogram. Dit Reglement werd na korte discussie en het Werkprogram na een uitvoerige gedachtenwisseling vastgesteld.

In de samenstelling van het Hoofdbestuur kwam in het verslagjaar enige wijziging. In de jaarlijkse Algemene Vergadering werd de ondervoorzitter Mr. H. van Riel bij enkele candidaatstelling herkozen, terwijl ook de aftredende leden van het Hoofdbestuur R.Th.J. de Cavelier, Mevrouw S.A.Th. Goudswaard-Knipscheer, Prof.Dr. E.H. s'Jacob en L. Spaanderman herkozen werden. In de plaats van de heer J.L. Pierson Azn., die zich niet herkiesbaar had gesteld, werd bij enkele candidaatstelling tot penningmeester gekozen de heer S.J. van den Bergh te Wassenaar; in de vacature Mr. W. Kok werd tot lid van het Dagelijks Bestuur gekozen de heer T.J. Twijnstra te Bilthoven.

In de in het vorig jaar ontstane vacature in het Secretariaat werd voorzien door de benoeming van Mr. W. Koops tot tweede secretaris.

Het Hoofdbestuur vergaderde in het verslagjaar zes maal, terwijl het Dagelijks Bestuur nog zeven maal bijeenkwam. Het Hoofdbestuur behandelde o.m. de ontstane vacature in het penningmeesterschap, de versteviging van het contact tussen Hoofdbestuur, Kamerfracties en partij, de politieke toestand en de Kabinetscrisis, de verkiezing van Leden van de Eerste Kamer, het Advies over de technische inrichting van de candidatenlijsten, de werving van abonné's op het partijorgaan, het voorlopig ontwerp van de candidatenlijsten voor de Tweede Kamer en de voorbereiding voor het bijeenbrengen van een Verkiezingsfonds en voor de te voeren propaganda voor de Tweede Kamerverkiezingen in 1952.

Het verdient vermelding, dat het Dagelijks Bestuur behalve aan de voorbereiding van de vergaderingen van het Hoofdbestuur en aan de afdoening van de dagelijkse en interne zaken van de partij eenmaal en wel op Zondag 14 Januari, bijeen kwam tezamen met de Leden van de beide Kamerfracties en de Minister van Buitenlandse Zaken, Mr. Stikker, ter bespreking van de politieke toestand.

De Partijraad kwam dit jaar drie maal bijeen; op 3 Maart ter benoeming van 15 leden van de Verkiezingsraad en ter vaststelling van een Advies over het concept-Reglement Candidaatstelling van Leden van de Tweede Kamer der Staten-Generaal en over het concept-Werkprogram; op 2 Juni ter bespreking van de Oudedagsvoorziening, waarbij als inleider optrad de heer Ir. J.C. Kaars Sijpesteijn te Krommenie en op 1 September ter bespreking van de economische toestand van Nederland, waarbij als inleiders optraden Mr. H.F. van Leeuwen, Mr. E. Bloembergen en Ir. J. Baas.

De Verkiezingsraad kwam tweemaal bijeen, op 17 November en 8 December, ter vaststelling van het voorlopig besluit inzake de candidaatstelling voor het lidmaatschap van de Tweede Kamer.

Voorts werd er driemaal en wel op 3 Februari, 21 April en 9 Juni een bijeenkomst gehouden van het Secretariaat met de voorzitters, secretarissen en penningmeesters van de Centrales ter bespreking van organisatorische aangelegenheden, waarbij vooral de nadruk viel op de uitbreiding van het aantal abonné's op ons weekblad en van het aantal leden. Tevens werd de wenselijkheid besproken van het beleggen van vergaderingen van Centrales, waarop leden van de Kamerfracties en het Hoofdbestuur, gemeenteraadsleden en Provinciale-Statenleden kieskringsgewijs bijeen zouden komen, het zgn. Plan Van den Berg. In de Centrales, waar zulke vergaderingen plaats hadden, was het succes over het algemeen groot.

Ook dit jaar hebben verschillende commissies belangrijke arbeid voor de partij verricht.

Op 6 Januari was er een vergadering van de redactiecommissie, die het concept-Werkprogram redactioneel tot een eenheid heeft gesmeed.

De redactiecommissie van het weekblad Vrijheid en Democratie hield vrijwel geregelde haar maandelijks vergaderingen. De commissie voor de herziening van de Grondwet vergaderde op 19 Januari en bracht op 24 Augustus haar rapport uit aan het Hoofdbestuur.

Een door het bestuur van de Vereniging van Staten- en Raadsleden ingestelde commissie ter bestudering van het probleem betreffende subsidieverlening door de Overheid aan de Kunst werd op 23 Mei geïnstalleerd en vergaderde op 14 November tezamen met de Kunstcommissie uit de partij.

De Landelijke Middenstandscommissie hield op 15 Februari een vergadering met de vertegenwoordigers van de plaatselijke middenstandscommissies, in welke vergadering de heren Mr. N.E.H. van Esveld en J.G.H. Cornelissen enkele voor de middenstand van belang zijnde onderwerpen inleidden. Op 17 April werd een vergadering gewijd aan de wijziging van het Besluit op de Inkomstenbelasting 1941 en op 19 September aan het Ontwerp Winkelsluitingswet.

De commissie voor Financiële en Economische Aangelegenheden in Indonesië vergaderde twee maal, terwijl de Propagandacommissie en de Landbouwcommissie elk eenmaal bijeen kwamen.

Een het vorig jaar tot documentatie van de leden verkrijgbaar gestelde herdruk van de Parlementaire Flitsen vond niet de aftrek, die het Hoofdbestuur ervan verwacht had. Aan het einde van het verslagjaar waren er nog slechts 140 abonné's, van wie de meerderheid het abonnementsgeld, ver beneden de kostprijs gesteld, niet betaalde.

De Jongeren Organisatie Vrijheid en Democratie (J.O.V.D.) mocht zich in het afgelopen jaar in een gestadige groei verheugen. Zij hield haar jaarlijkse algemene vergadering op 17 November, welke helaas samen viel met een vergadering van de Verkiezingsraad, en op de volgende dag haar Congres, waar de heer W. Inden namens het Hoofdbestuur aanwezig was. In deze vergadering werd de heer Drs. H.A. Korthals tot erelid benoemd.

De organisatie "Vrouwen in de V.V.D." hield op 13 en 14 October een buitengewoon goed geslaagde en druk bezochte studiebijeenkomst in Oud Leusden. Zij mocht daar een vertegenwoordiging begroeten van de Fédération des Femmes Libérales uit België en van de J.O.V.D.

Op 14 October vertegenwoordigden het lid van de Tweede Kamer Mr. G. Vonk en de partijsecretaris Mr. J. Rutgers de partij op een Vlaams Liberaal Congres van het Liberaal Vlaams Verbond te Brussel, nadat zij de avond tevoren de gast van het bestuur van het Verbond waren geweest.

Op 11 Juli verenigde het Dagelijks Bestuur leden van de beide Kamerfracties met verschillende vooraanstaande liberale journalisten aan een diner in Den Haag, waar de partijvoorzitter gelegenheid had om in een tafelrede een uiteenzetting te geven van de in het eerste half jaar gevoerde liberale politiek en een schets gaf van de doeleinden, die deze in het tweede halfjaar zou nastreven. Deze voorlichting bleek op hoge prijs te worden gesteld en verdient ongetwijfeld ieder jaar herhaald te worden.

Ook dit jaar gaf de Vereniging van Staten- en Raadsleden van de V.V.D. blijk van een opgewekt verenigingsleven. Op 2 en 3 Juni hield zij de bijna traditioneel geworden studieconferentie in het Conferentieoord Woudschoten te Zeist, waaraan 189 personen deel namen, die ongetwijfeld opgewekt en gesterkt huiswaarts keerden.

Op 15 September belegde zij voor de gemeenteraadsleden van gemeenten met meer dan 75.000 inwoners een bijeenkomst ter voorbereiding van de behandeling der jaarlijkse gemeentelijke begroting, welke bijeenkomst door de voorzitter en secretaris van de partij werd bijgewoond.

Op 29 September hield zij een soortgelijke bijeenkomst voor gemeenteraadsleden van gemeenten met minder dan 75.000 inwoners in Noord-Brabant, Zeeland en Zuid-Holland; op 6 October met die in Drenthe en Overijssel; op 20 October met die in Noord-Holland; op 27 October met die in Utrecht en Gelderland en op 3 November een tweetal bijeenkomsten met die in Groningen en Friesland.

Met het beleggen van al deze bijeenkomsten ter onderlinge bespreking van de aanstaande begrotingen deed zij een bijzonder goed werk, waarvoor haar voorzitter, de heer D.W. Dettmeijer, zich zeer veel moeite en opofferingen heeft getroost.

Haar jaarvergadering hield zij op 3 Juni te Woudschoten. Het leden-tal deze Vereniging steeg in 1951 van 422 tot 461. Hoe verheugend deze toeneming van het ledental ook moge zijn, toch moet worden vastgesteld, dat nog een té groot aantal van de 658 V.V.D.-raadsleden nalatig blijft zich bij deze vereniging, die zoveel doet ter voorlichting en documentatie, aan te sluiten.

Ten slotte zij vermeld, dat de in de jaarlijkse algemene vergadering van 1 April 1950 vastgestelde Statuten van onze partij bij Koninklijk Besluit van 5 Juni 1951, No. 26, werden goedgekeurd, welk besluit is opgenomen in het Bijvoegsel van de Nederlandse Staatscourant van 10 September 1951, No. 175.

De Secretaris:
J. Rutgers.